

Ключевые слова: дети с синдромом Дауна, нарушения речи, психомоторный профиль.

Savitsky A.N. Violations of speech development for children with the Down's syndrome in the structure of psychomotor profile.

In the article on the basis of analysis of the advanced studies of home and foreign researchers the features of anatomic and biological constituents of psychical development of children are investigated with the Down's syndrome; the features of primary visually-spatial treatment of information are determined; the psychomotor ground of the use of the individualized educating is done in the process of development of children with the Down's syndrome; physiological bases of psychical development of such children come to light and strengths and weaknesses of speech activity of children are studied with this genetic pathology.

In the article the questions of organization of complex researches of speech and intellectual sphere of children are illuminated with the Down's syndrome, possibilities of realization of the correction-developing educating and subsequent prospects of integration of this category of children in educational and social.

Keywords: children with the Down's syndrome, speech development, psychomotor profile.

Стаття надійшла до редакції 14.07.2015 р.

Статтю прийнято до друку 15.07. 2015 р.

Рецензент: д.п.н., акад. Бондар В.І.

УДК 376.36

АКТИВНО-ІГРОВА ДІАГНОСТИКА ПРОСОДИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Савінова Н.В.

vortex3004@rambler.ru

Проблеми вивчення просодичної сторони мовлення у дошкільників є об'єктом дослідження різних галузей науки, зокрема: філософії (В.Бірюков, Н.Дьомін, Б.Кроче), логопедії (О.Вінарська, С.Конопляста, Р.Лалаєва, І.Левченко, О.Мастюкова, Є.Соботович, М.Шеремет) [1, 2], лінгводидактики (А.Богуш, А.Бородич, А.Ільясова, О.Трифоновна та ін.), психології (Л.Виготський, В.Зеньковський, В.Калягін, Ж.Піаже), фізіології (В.Бехтерєв, М.Бернштейн, В.Гіляровський, О.Ухтомський та ін.). Проте, проблеми активно-ігрової діагностики просодичної сторони мовлення у дошкільників з вадами мовлення потребують подальшого вивчення й узагальнення.

Проблема діагностики засобами гри на сучасному етапі розвитку логопедії набуває першочергового значення через недостатність відповідних діагностичних матеріалів, які дозволяли б всебічно проаналізувати та оцінити рівень сформованості мовленнєвої діяльності дошкільника із ТПМ, в тому числі стан сформованості просодичних компонентів. Відповідно до цього спостерігаються зміни у вимогах до моніторингу діагностичних даних.

Основними етапами проведення діагностики варто вважати: збір інформації; обробку та інтерпретацію отриманих даних на

основі діагностичного листа, в якому виділені критеріальні показники. Заповнений діагностичний лист дає можливість визначити рівень розвитку просодики у кожної дитини окремо і групи в цілому за 3 рівнями – низький, середній, високий. Виявивши несформованість того чи іншого показника, логопед може своєчасно поставити конкретне завдання щодо корекції та розвитку необхідних умінь і навичок в різних видах діяльності. Останнім етапом діагностичного обстеження є прийняття рішення про рівень сформованості показника, постановка завдань, спрямованих на корекцію виявлених порушень. Аналіз діагностики дає достовірний матеріал для гнучкої корекції показників розвитку компонентів просодичної сторони мовлення дитини.

Активно-ігрова діагностика дозволяє експериментатору виявити порушення у процесі ігрової активності дитини з ТПМ, неодноразово виконуючи одні й ті ж самі дії, але за різними ігровими завданнями та в різних ігрових проблемних ситуаціях. Активно-ігрова взаємодія дозволяє логопатам невимушено виконувати завдання за зразком, самостійно, з допомогою, відходячи від простого спостереження за чієюсь діяльністю.

Пізніше активно-ігрова діагностична взаємодія видозмінюється в активно-ігрову

корекційну технологію, що дозволяє неодноразово виконувати певні дії для закріплення та автоматизації мовленнєвих навичок, перенесення їх у повсякденне життя.

З метою з'ясування можливих труднощів у процесі діагностики просодичної сторони мовлення дошкільників нами було проведено анкетування вчителів-логопедів та батьків дітей із ТПМ, які відвідують дошкільні навчальні заклади Миколаївської області.

Отже, говорячи про просодичну сторону мовлення, лише 35,7% батьків розуміють про що йде мова. В ході бесіди, пояснюючи можливі прояви порушення просодики, було з'ясовано, що 64,3% батьків спостерігають розлади просодичної сторони мовлення у своїх дітей. Більшість батьків, хто спробував та використовує ігри в процесі формування та корекції мовлення відмічають позитивні зрушення.

Опитування вчителів-логопедів показало, що всі фахівці мають правильне розуміння поняття «просодична сторона мовлення», майже половина опитаних активно використовують у своїй практиці дидактичні ігри як засіб формування просодики. Отже, для більшості вчителів-логопедів дидактичні ігри є основним засобом корекції просодики.

Шляхом опитування вчителів-логопедів визначено пріоритетні засоби та прийоми формування та корекції просодичної сторони мовлення у дітей із ТПМ, серед яких: логоритмічні засоби, музично-дидактичні ігри, наслідування, використання скоромовок та чистомовок. Виявлення та співвіднесення рівня батьківського втручання у процес корекції та формування просодичної сторони мовлення, на думку вчителів-логопедів, розподіляється наступним чином: позитивну відповідь щодо зацікавленості батьків дали 51,8 % вчителів-логопедів, 30,9% – засвідчили недостатність уваги з боку батьків до мовлення власної дитини та виправлення порушень її мовлення, решта, 17,3% вчителів-логопедів констатували відсутність інтересу батьків до окресленої проблеми. Говорячи про те, у дітей з якими порушеннями найчастіше зустрічаються порушення просодики, логопеди-практики дали наступні дані: 37,4% – це діти з дизартричними проявами, 28,4 % – діти з заїканням, 22,8 % – алаліки, 10,4 % – складні комплексні

порушення.

Отримані результати дозволили нам сформулювати завдання для проведення активно-ігрової діагностики та корекції просодичної сторони мовлення дітей із ТПМ.

Завданнями констатувального етапу експерименту виступили: визначення критеріїв, показників, рівнів сформованості просодичних компонентів мовлення дітей із ТПМ. Нами було розроблено критерії оцінки, показники та підібрано комплекс ігрових вправ для діагностики.

Перший критерій – *тембральна характеристика голосу* – якісна сторона звука, що відображає його колористичне (обертонове) забарвлення. Критеріальні показники: *назалізація голосу* характеризується відсутністю тембрально приємних модуляцій, звуковисотних змін, дзвінкості і летючості голосу, тим більше, що нормативна вимова не допускає назалізації звуків, крім носових; *тембральні алогізми* означають відсутність тембральної нормативності та невідповідність тембрального супроводу у конкретній ситуації спілкування.

Другий критерій – *сила голосу* – це його гучність, що залежить від активності роботи органів дихання і мовлення, уміння варіювати силою голосу залежно від умов комунікації. Критеріальні показники: *аудіальна диференціація голосових інтонацій за силою* – визначення на слух голосових модальностей; *індивідуалізоване голосове інтонування* – самостійне голосове ситуативне позначення (акцентуація).

Третій критерій – *висота голосу* – якість звука, яка визначається людиною суб'єктивно завдяки сприйняттю органом слуха частоти коливань джерела звука. Критеріальні показники: *диференціація голосу за висотою* як можливість розрізнити висотні голосові зміни; *голосова висотна інтерпретація* – самостійне регулювання висотної забарвленості голосу.

Для проведення експериментальної роботи нами опрацьовано експериментальні завдання до кожного з виокремлених критеріальних показників з метою з'ясування рівнів сформованості просодичних компонентів мовлення, визначено рівні сформованості, до кожного завдання представлено шкалу оцінювання. Було проведено обстеження

мовлення дітей старшого дошкільного віку з ТПМ та з нормальним рівнем мовленнєвого

розвитку. Пропонуємо наступні діагностичні активно-ігрові завдання.

Критерій: тембральна характеристика голосу.

Показник: назалізація голосу.

Мета: визначити рівень назальності.

Активно-ігрове завдання №1 «Допоможи листоноші»

Обладнання: іграшка Хлопчик-листоноша, листи з ілюстраціями до чистомовки, чистомовки, іграшкова поштова скринька.

Процедура виконання:

Експериментатор: До нас завітав маленький Хлопчик-листоноша. Давай з ним познайомимося. Його звали Микола. Погляньмо, з чим він до нас прийшов. О, в нього є три листа, в кожному малюнок та чистомовки до нього. Але трапилась біда, він упустив свій рюкзак з листами і вони переплуталися. Давай прочитаємо кожен лист, знайдемо до нього ілюстрацію та покладемо кожен правильно встановлений лист в поштову скриньку.

- На-на-на – тепла весна.
- Ня-ня-ня – купали коня.
- Мухомор і білу мишу малював маленький Міша.

Дитина виконує завдання, експериментатор моніторить виконання і надає необхідну допомогу за потребою.

Активно-ігрове завдання № 2 «Під водою»

Обладнання: маска для плавання під водою, зображення морського дна, на якому є пісок, каміння, водорості, плавають рибки.

Процедура виконання:

Експериментатор: – Ти був колись на морі? А що ти там бачив? (дитина: пісок, воду, рибок). Коли ти під водою, ти закриваєш ніс руками? Давай уявимо, що ми пірнаємо під воду, одягаємо на очі маску і затискуємо ніс. Назви, що ти бачиш на дні морському? Дитина промовляє, затиснувши ніс, а потім у нормальному стані. Експериментатор фіксує рівень назальності.

Активно-ігрове завдання № 3 «Помиймо руки»

Обладнання: спеціального обладнання не потребує.

Процедура виконання: З дитиною попередньо розучують скоромовку. Ти сьогодні ручки мив? Покажи мені, як ти це робиш. Давай ми покажемо, ніби ми миємо руки, говорячи при цьому скоромовку, хто краще і швидше.

Міла митися не вміла.

Міла мило з рук не змила.

Експериментатор фіксує рівень назальності.

Інтерпретація результатів:

3 бали – у дитини відсутня назалізація; 2 бали – помірний ступінь назалізації; 1 бал – яскраво виражена назалізація.

Показник: тембральні алогізми.

Мета: виявити рівень тембральної аномальності та невідповідність тембрального супроводу до конкретної ситуації спілкування.

Активно-ігрове завдання № 1 «Вийди, вийди сонечко»

Обладнання: малюнок із зображенням дощу, паперове Сонечко, клей.

Процедура виконання: Перед дитиною малюнок із зображення дощу та окремо вирізане сонечко з паперу. Дітям пропонується спробувати зупинити дощик і покликати Сонечко, для цього треба гарно і виразно розповісти віршика:

- Вийди, вийди, сонечко,
- На дідове полечко,
- На бабине зіллячко,
- На наше подвір'ячко,

На маленьких діточок,
На гарненьких квіточок!

Молодець, дощик вже закінчується, давай прикріпимо на малюнок усмінене сонечко. У тебе вийшло! Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 2 «Букет для Марійки»

Обладнання: іграшковий букет квітів, лялька Марійка.

Процедура виконання: Ти бачиш як гарно сьогодні вбрана Марійка? Я дізналася, що в неї сьогодні День народження і до неї скоро прийдуть гості. Привітай її першим, скажи приємні слова та подаруй букет квітів. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 3 «Улюблена казка»

Обладнання: іграшкове ліжечко, лялька Даринка або будь-яка іграшка.

Процедура виконання: настав час вклатати спати невгамовну Даринку, але вона не засинає без казки. Розкажи їй свою улюблену казку або проспівай пісеньку і вона засне. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Інтерпретація результатів:

3 бали – у дитини нормальний голос, іноді наявні легкі порушення від нормального тембру; 2 бали – помірне порушення, грубий тембр; 1 бал – важке порушення, тембр глухий (гортанний, різкий) «металевий», або ж голос відсутній.

Критерій: сила голосу

Показник: аудіальна диференціація голосових інтонацій за силою.

Мета: визначити вміння дітей розрізнявати сильний (гучний) та слабкий (тихий) голос за силою.

Активно-ігрове завдання №1 «Рукавичка»

Обладнання: книжка з казкою «Рукавичка», паперова рукавичка зеленого та оранжевого кольору.

Процедура виконання: Експериментатор: Поглянь, яка цікава в мене є книжка (дитина може взяти, роздивитися, погортати) з казкою. Тобі подобається? Давай прочитаємо. Але я буду читати тобі казку сильним голосом і слабким. Коли я говоритиму голосно – підними та помахай зеленою рукавичкою, а коли тихо – оранжевою. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 2 «Мишка та магнітофон»

Обладнання: магнітофон (комп'ютер), дитяча пісенька, іграшкова мишка.

Процедура виконання: Експериментатор: Ти любиш слухати музику? А які дитячі пісні ти знаєш? Хочеш послухати, яка в мене є пісенька? Ой, поглянь, хто це в нас сидить на краєчку стола? Так, це мишка. Вона теж хоче послухати з нами музику. Давайте слухати разом. Але я робитиму музику то гучніше, то тихіше. Коли музика звучатиме тихо, то ти посадиш мишку поближче до магнітофону, аби вона краще чула, а коли звук буде гучнішим, то навпаки, відсади її на край столу. Вмикаю пісню. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 3 «Близько-далеко»

Обладнання: велике зображення галявини з деревами та кущами, розміщеними близько та далеко, іграшкова корівка.

Процедура виконання: Експериментатор: Поглянь, що зображено на малюнку? Які дерева розміщені близько? А які дерева розміщені далеко? Коли мама далеко і ти хочеш їй щось сказати, ти голосно говориш? (Так.) А коли вона поруч? (Тихо.) А хто це в нас пасеться на галявині? (Корівка). Уяви, ти прийшов напоїти її, а вона тебе побачила і подає голос: «Му». Ти прийшов, а вона пасеться за тим деревом, що далеко і вона подає тобі голос, як ти її почуєш? (Дитина тихо – «муу»). А ось вона прийшла пастися до цього деревця що близько, як тепер ти чуєш її? (Дитина голосно: «МУ-У-У!»). Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Інтерпретація результатів:

3 бали – норма, дитина розрізняє зміни сили голосу на слух; 2 бали – помірне порушення, дитина не завжди розрізняє зміни сили голосу на слух, іноді допускає помилки; 1 бал – важке порушення, не розрізняє зміни сили голосу на слух.

Показник: індивідуалізоване голосове інтонування.

Мета: визначити вміння змінювати голос за силою.

Активно-ігрове завдання № 1 «По сходинкам до Шарика»

Матеріал: зображення сходинок та дверей, маленькі іграшки Котик та Собачка.

Процедура виконання: Експериментатор: Поглянь, а куди це зібрався Мурчик? Давай запиємо? Мурчик зібрався у гості до Шарика, але, щоб потрапити до його будинку, треба піднятися по сходинках. Ідучи по сходинках Мурчик промовляє «топ-топ-топ», чим вище він піднімається по сходинках, тим голосніше промовляє. Давай завітаємо в гості до Шарика! Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 2 «Годинник»

Матеріал: зображення великого і маленького годинника, або настінний та ручний годинники.

Інструкція: Поглянь що в нас є. Що ти бачиш? Правильно, це годинники, великий (настінний) та маленький (наручний). Ти знаєш як вони тікають? Великий годинник голосно тікає – ТІК-ТАК, ТІК-ТАК. Маленький годинник тихо – тік-так, тік-так. Уяви, що ти – великий годинник? Як же ти «цокатимеш»? А будучи маленьким годинником? Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 3 «Лялька спить»

Матеріал: лялька Оля, іграшкове ліжечко для ляльки.

Інструкція: Ти маєш меншого братика або сестричку? Коли вони сплять ти голосного говориш чи тихо? І наша лялька теж заснула, тому давай говорити пошепки або дуже-дуже тихо, аби її не розбудити. Я думаю, час будити нашу ляльку Олю і годувати. Тепер можна розмовляти звичайним голосом. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Інтерпретація результатів:

3 бали – норма, дитина вміє змінювати силу голосу, іноді допустимі недостатні зміни сили голосу; 2 бали – помірне порушення, завдання виконуються без зміни голосу за силою, але під час завдання сила голосу варіюється; 1 бал – важке порушення, не відбувається зміна сили голосу за висотою.

Критерій: висота голосу

Показник: диференціація голосу за висотою.

Мета: визначити вміння диференціювати зміни голосу за висотою

Активно-ігрове завдання № 1 «Врегулювальник»

Матеріал: картки з зображеннями великого та маленького пароплава, літака, машини, зображення дороги, іграшка врегулювальник дорожнього руху.

Інструкція: Ти бачив колись на дорозі врегулювальника? Що він робив? І наш врегулювальник також зараз регулює рух по місту а на дорозі різні види транспорту, причому як великі, так і маленькі, і кожен з ним вітається, великі – товстим (низьким) голосом, а маленькі – тонким (високим). Я буду озвучувати вітання, а ти ставитимеш врегулювальника на зображення того транспорту, що з ним привітався. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 2 «Люстерко»

Обладнання: спеціального обладнання не потребує

Інструкція: Поглянь в дзеркало, ми бачимо все, що відбувається навколо нас, воно відображує всі дії та рухи. Дитині пропонується стати люстерком, але не звичайним. Вчитель-логопед, пропонує дитині різноманітні фрази, звукові ряди для повторення, змінюючи та варіюючи при цьому силу та висоту голосу.

Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 3 «Великий-маленький»

Матеріал: розрізна картинка-пазл із зображенням великих та маленьких тварин.

Інструкція: Ти любиш збирати пазли? Поглянь, а я свій пазл зібрати не можу, ти мені допоможеш? Тут є великі і маленькі собачки, коти та кошенятка, і овечка навіть є. Ти знаєш як подає голос велика собачка? А маленька? Давай зберемо картинку аби побачити її повністю, але коли братимеш картинку, то озвучуватимеш тваринку, яка там зображена. Якщо це тварина велика – то грубим голосом, а якщо маленька, то ніжним, тоненьким. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Інтерпретація результатів:

3 бали – норма, дитина розрізняє зміни голосу за висотою, лише іноді допускає помилки; 2 бали – помірне порушення, дитина в половині випадків не розрізняє зміни висоти голосу; 1 бал – важке порушення, при виконанні завдання дитина майже не розрізняє зміни висоти голосу.

Показник: *голосова висотна інтерпретація.*

Мета: визначити рівень розвитку практичного вміння модуляційної зміни голосу.

Активно-ігрове завдання №1 «День народження у кошеняти»

Матеріал: картинки з зображенням тварин та їх дитинчат, іграшковий торт та іграшка кошенятко.

Процедура виконання: розповісти дитині, що у кошеняти сьогодні День народження, і до нього в гості прийшли цуценятко, мишенятко, ягнятко, жабенятко та поросятко. Настав вечір та за ними прийшли їхні мами і стали кликати їх додому. Як мама покличе своє дитя? А як дитя відповість мамі? Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 2 «Погоду котику»

Матеріал: картки із зображенням кошеняти та мами-кішки, два блюдечка та кухлик.

Інструкція до виконання: Ти маєш вдома кішку? А що любить кішка більше всього пити? (молоко). Поглянь, хто зображений на картинці? (кішка і кошеня). Ти знаєш як подає голос кішка?(МЯУ) А кошеня? (мяу) Давай їх погодуємо, а вони нам віддячать своїми «мяу», налий молочка їм у блюдце і скажи, хто як віддячить. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Активно-ігрове завдання № 3 «Зозуля»

Матеріал: картки з зображенням пташки-зозулі

Процедура виконання: Експериментатор: Ти знаєш, що це за пташка така зозуля? А як вона співає? (ку-ку). Бачиш, в нас вона не одна. Вони прилетіли і вітаються. Чим менша пташка, тим тоншим голосочком вітається. Давай розкладемо їх в рядок, від найбільшої до найменшої і кожна привітається. Експериментатор фіксує якість виконання завдання.

Інтерпретація результатів:

3 бали – норма, завдання виконуються з достатніми змінами голосу за висотою, зрідка допускаються помилки; 2 бали – помірне порушення, завдання виконуються без зміни голосу за висотою, але під час виконання сила голосу змінюється; 1 бал – важке порушення, при виконанні завдання зміни голосу за висотою не відбуваються.

У результаті проведення діагностичного обстеження дітей із нормою та патологією мовленнєвого розвитку визначено особливості розвитку просодики дошкільників окреслених категорій. У нормі у дітей дошкільного віку є сформованими механізми координації між диханням, фонацією і артикуляцією. У деяких дітей спостерігаються незначні порушення, що не є патологією, оскільки обумовленні повільним розвитком мовленнєво-рухового апарату. У дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку (заїканням, дизартрією, алалією) просодичні порушення виступають як основні, так і супутні. Вони яскраво виражені, адже мовлення дитини стає немодульованим, позбавленим інтонаційної виразності.

Представлені активно-ігрові завдання дозволяють спочатку визначити стан, а пізніше – сформувати у дітей природну інтонацію, що виражає різні емоційні стани: радість,

здивування, переляк, спонування та ін. При цьому одним з найбільш простих засобів вираження емоцій є вигук у вигляді окремих голосних або складів. Їх відтворення супроводжується різними довільними природними рухами, якими люди зазвичай користуються в житті для вираження радості, переляку, здивування. Активно-ігрова діагностика проводиться на матеріалі слів, речень, невеликих текстів і віршів, що супроводжується певними виразними рухами: при передачі, наприклад, інтонації питання робиться виразний рух руками, обличчя приймає відповідий вираз.

Активно-ігрове діагностичне обстеження дозволяє спланувати логопедичну роботу, яка охоплює формування багатокomпонентних просодичних складових: від узагальненого уявлення про інтонації до диференційованого засвоєння різних інтонаційних структур, від

розрізнення різних видів інтонації в імпресивному мовленні до оволодіння інтонаційною виразністю в експресивному мовленні, від засвоєння засобів інтонаційного оформлення спочатку на матеріалі голосних до засвоєння на більш складному мовному матеріалі, розрізнення і засвоєння розповідної, питальної та окличної інтонації тощо.

Таким чином, запропонована активно-ігрова діагностика дозволяє здійснювати аналіз

стану просодики в провідному для дитини виді діяльності – грі. Проведене нами дослідження не висвітлює всіх питань даної проблеми, оскільки потребують подальшої розробки питання корекційної роботи просодичної сторони мовлення у дітей з ТПМ засобами активно-ігрової технології. Однак, дослідження може слугувати матеріалом для подальшої модернізації форм та методів диференційованої логокорекції.

Література

1. Шевцова Е.Е., Забродина Л.В. Технологии формирования интонационной стороны речи / Е.Е. Шевцова, Л.В. Забродина. – М.: А.С.Т. Астрель, 2009. – 222 с. 2. Шеремет М.К. Корекція просодичної сторони мовлення у дітей старшого дошкільного віку з дизартрією: навч. метод. посіб. / М.К. Шеремет, О.В. Боряк. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2013. – 192 с.

References

1. Shevtsova E.E., Zabrodina L.V. Tehnologii formirovaniya intonatsionnoy storony rechi / E.E. Shevtsova, L.V. Zabrodina. – M.: A.S.T. Astrel, 2009. – 222 s. 2. Sheremet M.K. Korektsiya prosodichnoyi storoni movlennya u ditey starshogo doshkilnogo viku z dizartrieyu: navch. metod. posib. / M.K. Sheremet, O.V. Boryak. – Sumi: Vid-vo SumDPU imeni A.S. Makarenka, 2013. – 192 s.

Савінова Н.В. Активно-ігрова діагностика просодичної сторони мовлення дошкільників

У статті розглядається проблема діагностики засобами гри на сучасному етапі розвитку логопедії, що дозволяє всебічно аналізувати та оцінювати рівень сформованості мовленнєвої діяльності дошкільника з порушеннями мовленнєвої діяльності, в тому числі стан сформованості просодичних компонентів. Представлено критерії, показники, рівні оцінки, комплекс ігрових вправ для діагностики. Презентовано завдання для проведення активно-ігрової діагностики та корекції просодичної сторони мовлення дітей. У результаті проведення діагностичного обстеження дітей із нормою та патологією мовленнєвого розвитку визначено особливості розвитку просодики дошкільників різних категорій. Обгрунтована необхідність проведення активно-ігрової діагностики мовленнєвої діяльності дошкільників. Визначені основні напрямки формування багатоконпонентних складових просодичної сторони мовленнєвої діяльності дітей. Апробована на практиці запропонована активно-ігрова діагностика дозволяє здійснювати аналіз стану просодики в провідному для дитини виді діяльності – грі.

Ключові слова: просодика, активно-ігрова діагностика, діти з тяжкими порушеннями мовлення, мовленнєва діяльність

Савінова Н.В. Активно-игровая диагностика просодической стороны речи дошкольников

В статье рассматривается проблема диагностики средствами игры на современном этапе развития логопедии, что позволяет всесторонне анализировать и оценивать уровень сформированности речевой деятельности дошкольника с нарушениями речевой деятельности, в том числе состояние сформированности просодических компонентов. Представлены критерии, показатели, уровни оценки, комплекс игровых упражнений для диагностики. Презентованы задания для проведения активно-игровой диагностики и коррекции просодической стороны речи детей. В результате проведения диагностического обследования детей с нормой и патологией речевого развития определены особенности развития просодики дошкольников различных категорий. Обоснована необходимость проведения активно-игровой диагностики речевой деятельности дошкольников. Определены основные направления формирования многокомпонентных составляющих просодической стороны речевой деятельности детей. Прошла апробацию на практике активно-игровая диагностика, позволяющая осуществлять анализ просодики в ведущем для ребенка виде деятельности - игре.

Ключевые слова: просодика, активно-игровая диагностика, дети с тяжелыми нарушениями речи, речевая деятельность

Savinova N.V. The active-play diagnostics of prosodic aspect of speech of preschool children

The problem of diagnostics means playing at the present stage of development of speech therapy reveals in the article, which allows a comprehensive review and evaluate the level of development of speech activity of preschool children with impaired speech activity, including the state of formation prosodic components. The criteria, indicators, valuation levels, a complex gaming exercise to diagnosis reveals in the article. The task for an active game-diagnosis and correction of prosodic aspects of speech children presented. The peculiarity of development of prosodic characteristics of preschool children of various categories determined as a result of diagnostic examination of children with normal and abnormal development of speech prosody. The necessity of realization active-game diagnosis of speech activity preschoolers substantiate. The basic directions of formation of multi-party components prosodic speech activity of children define. The active-play diagnostics has been tested in practice, which allows for the analysis of prosody in the leading activity for the child - the game.

Keywords: prosodic, active-play diagnostics, children with severe developmental speech disorder, speech activity

Стаття надійшла до редакції 15.07.2015 р.

Статтю прийнято до друку 19.07.2015 р.